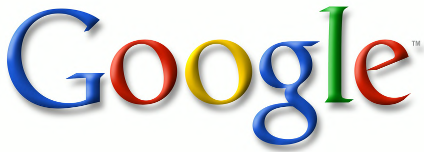
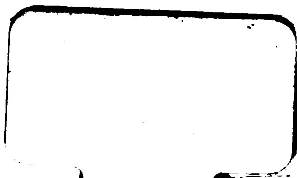

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

DIGTE

AF

PER GYNT.

Digte

af

Per Gynt

VED

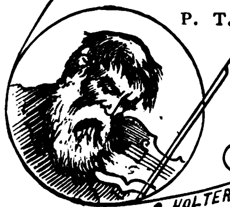
THEODOR CASPARI.

KRISTIANIA.

P. T. MALLINGS BOGHANDELS

FORLAG.

DIGTE

AF

PER GYNT

VED

THEODOR CASPARI

MED TITELVIGNET OG 5 ANDRE BILLEDER AF

TH. KITTELSEN

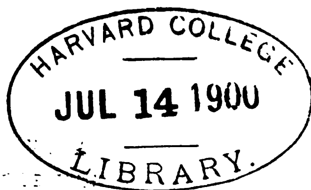

KRISTIANIA

P. T. MALLINGS BOGHANDELS FORLAG

UDLEVERINGSLAGER FOR DANMARK HOS M. NORDENTOFT

KJØBENHAVN

DET MALLINGSKE BOGTRYKKERI 1891.

Javel, jeg var en fattig Svend
paa Tro og Hjertelag;
men fandtes der i Dybet end
en Rest af Kjærlighed igjen,
mit Fædreland, du eier den
og dine Dales Drag.

Og naar fra Ret og Pligt jeg jog
min egen vilde Vei,
en Solveig lønlig med mig drog,
og det var dig, du stille Skog,
for dig mit fulde Hjerte slog,
og aldrig sveg jeg dig.

Ja, fandtes der et solvarmt Held
i al min Armodsdom,
da laa det vist indunder Fjeld,
af Moser dækket varmt og vel,
med Birkesus og Bækkesprel
og fattig Ener om.

Og samled jeg mig dog engang
og fandt tilsidst mit Kald,
det var «de visne Blades» Hang
og «Duggens Graad» om Sætervang,
det var den høie Høstvinds Sang,
som vied mig til Skald.

Saa tag dem da med Tak igjen
de ringe Digterord.
Javel, jeg var en fattig Svend,
men hvad min Armod evner end,
det gir jeg glad og villig hen
til dig, min Fædrejord.

Gudbrandsdalen i September 1869.

Per Gynt.

INDHOLD.

Sjugur.

SJUGUR.

Har du set'n, gamle Sjugur,
Bamsen med den svære Pande,
der han ligger traust og rugger
i sit Hi ved Leirungsvandet?
Lang og luten, sammenfalden,
var og spar paa Ord og grætten,
gløgge Øine gjemt i Skallen,
gamle Sjugur, har du set'n? —

Dagstøt ligger han paa Vandet,
trækker Fisk, hvor det skal være,
gløtter stundom paa sin Grande,
Besshø, hvad han tror om Veiret,

gjeter Fæ for Fut og Klokker,
stikker ned med Ren i Dalen,
tar sin Mynt og gir dem Pokker,
stabber taus mod Viddesalen.

For der eier Gammelkaren
vel et Rige uden Ende;
Boden hans er Odelsgaren,
Flyen er hans Agerlænde,
Skogene er Vidjekjæret,
Engene de vilde Moser,
der de skinner, fjernt og nære,
farvelagt af tusind Roser.

Men en Nat, naar Somrens Drømme
flyr for Vintrens Morgenrøde,
ser han braat sit Kongedømme
hart og harmeligt lagt øde.
Hvor er Skogen, Mosehaven?
Hvid i Døden ligger Flyen,
og som Kjæmpekors paa Graven
stikker Tinden op af Skyen.

Tro, hvad gjør saa gamle Sjugur? —
Gir han Riget op og reiser?
Nei, han smiler lunt og rugger:
Reise nu, som han blev Keiser!
Nu, som han i Diamanter
fik sin Skog betalt af Sneen,
fik for Fæet alle Kanter
Rensdyr beitende paa Kveen? —

Reise nu, som Millioner
Stjernelys ham Natten tænder,
alle Hvælvets Lysekroner
festlig over Borgen brænder! —
der han sidder, Majestæten,
paa sin Kubbestol og grunder
Kvelden lang paa Evigheden,
Livsens Maal og Himlens Under.

Slig jeg traf ham alle Kvelde,
naar paa Rensjagt jeg var ude,
skimted glad derop' paa Fjeldet
Blinket fra den vesle Rude,

lod det staa, saa Vinden plistred,
lige ned fra høgste Høen,
Sneen røg og føg og gnistred,
Nordlys viste Vei til Sjøen.

Stansed saa tilsidst og sparked
Sneen af for Hyttedøren,
hørte alt, hvor Gamlen harked,
«Glup» for op og spidsed Øren.
Jo, det var det gamle Stellet,
Gubben traust paa samme Pletten:
«Se velkommen, Per, til Fjeldet!
Nu, hvor lever Menskeætten?»

Naar jeg saa med Fynd lod Harmen
flømme over Bygdeslænget,
sad han studs og saa i Varmen,
lo iblandt og sa om længe:
«Ja, hvad vil du dem og deres,
lad dem, du, beholde Marken,
ta tilægte og formeres,
hyt dig, Per, husk Noæ Arken!

Kom ihu, hvor Stormens Vælde
drev den hen paa Dybets Vande.
Mon til Bygden? nei, til Fjeldet
Ararat i Asialande.
Ja, hvad vil du dem og deres?
Fjeldet, Per, er Helseboden;
stig tilfjelds! lad dem formeres,
kri og stri i Bygdefloden!»

Trut det gamle Slagur rumled,
som hans Ord det vilde sande,
tog dem op og for og mumled:
A-ra-rat i A-sia-lan-de.
Spiken spraked, sprat og brændte,
i sin Krog laa Glup i Dvale,
Gubben tyst sin Pibe tændte
og tog atter til at tale:

«End hvor har det sig med Troen,
mener du, derned i Grænden? —
Presten, Per, er Bjeldekoen,
Bygden, Bølingen i Enden.

Hart med Dom han hoter Driften,
Ild og Orm i Evigheden,
tro, han mindes, hvad i Skriften
staar om Élias, Profeten?

Élias, saa staar der skrevet,
sad i Hulen, Per, i Klemme,
did af Jesabel fordrevet,
se, da lød Jehovas Stemme:
«Élias, stig op i Høiden!
staa paa Fjeldet!» saa lød Talen;
husk det! — ikke ned i Bygden
staar der, Per, ei ned i Dalen.

Og Jehova for forbi'n,
Per, i Storm paa høgste Fjeldet.
Tro, hvad havde han at si'n? —
Ei det Slag i Stormens Vælde,
ei det Slag i Jordskjælvsbraget,
som kom efter Uveirsrien,
ei det Slag i Lynildsspraket;
høi og taus gik han forbi'n.

Men da strøg en spak og stille
Luftning over Fjeldets Tinde,
og i den Jehovas milde,
sagte Stemme var at finde.
Ser du vel, Per Gynt, slig er det,
ned i Bygden tuder Stormen,
præker Presten — saa i Veiret,
saa i Ilden og i Ormen.

Æns ham ei, hvor hart han skræmmer,
og hvor tryg og traust han lader,
ei Jehova du fornemmer,
bare Presten, Per, som prater.
Nei, stig op paa Høifjeldsstien,
stig og stig, til ei dit Øre
mer fornemmer Uveirsrien,
da, Per Gynt, da skal du høre.

I hvert myge Pust, som flømmer
over Flyen, er han nær dig,
i hver lyslet Drøm, du drømmer,
stille han imøde træ'r dig.

Dagen lang paa Vidden med ham
tør du vandre, tør du svæve,
i hvert Blad og Blomster se ham,
se Jehova, Per, og — leve!» —

Slig vel Gammelkaren talte,
alt som Ilden sank i Gruen.
Høitid over Hugen dalte,
Maanen legte sig i Stuen.
Lang og luten, sammenfalden
i det klare Skin han rugger,
gløgge Øine gjemt i Skallen,
gamle Leirungsbamsen Sjugur.

DRONNINGEN AF SABA.

Rautende Bøling og klingende Klokker,
skinnende Skaut efter Fjeldstiens Drag,
jagende Hunde og Jenter, som lokker,
Latter og Leg i den høstklare Dag.
Piskedød, saa Studen kror sig,
Barbro skjelder, Burmann gjør!
Retsan ja, der Stien snor sig
ind i Lierne mod Sør;
ned mod Bygden Færden svinger,
sidste svage Tone klinger
op mod Vidderne og dør.

Gneldrende Bikjer og flirende Jenter,
Lykke paa Reisen, hvert gaulende Naut!

Tænker I kanske, jeg ligger og venter,
stunder mod Sør efter Stakker og Skaut?
«Det blir ødsligt for'n, Stakker!» —
«Arme Per! det blir saa, ja!« —
Ødsligt, Jenter! hvor I snakker!
Lyksom Reise skal I ha!
Se paa Vidden der i Vester!
Retnu faar Per Gynt nok Gjæster,
gjæve Gjæster, langveisfra.

Ser du det gnistrende, blanke Band,
som synker og stiger mod Skyen,
bugter sig frem som en Slange ibrand,
skydende Ryg over Flyen? —
Fremover bær det!
sig mig, hvem er det? —
Dronningen af Saba,
Sjung fi hei, sjung hopsasan!
Dronningen af Saba,
syn nu din Forstand!
Se, med tusind Aseninder,
gjæve Mænd og fagre Kvinder
stevner hun fra Østerland.

Vesle Moser, som Vidderne klæ'r,
vakkert jeg be'r,
krusede Gulskjæg og Saltmose skjær,
Graaskjæg og blodrøde Fjeldmelbær,
Renmose, fin
som sølvstukket Lin,
og Gjederams, dunkel
som Alterkalksvin,
alle Moser, som Vidderne klæ'r,
Eder jeg be'r:
Et høvligt Fløilsklæde,
et høstligt Fyrsteskrud
det væve I og brede
for Sabas Dronning ud.
I er de fagre, rige,
den fattige er Per;
ei vil hans Haab I svige,
saa vakkert som han be'r.

Hei! kan du høre den stolte Slaat
for Fløiter og lokkende Lurer?
Hør, hvor det slaar som i Brænding og Braat
op mod de evige Urer!

Høit fra Kameler
synges til Feler:
«Dronningen af Saba,
Sjung fi hei, sjung høit i Kor!
Dronningen af Saba,
agt nu dine Ord!«
Ret som David foran Arken
danser Blaamænd over Marken
foran Sabas Dronning stor.

Fagre Skog under Uren, den blaa,
kalder jeg paa;
mørkegrøn Ener i lunende Lag,
Vidjer i gule og sølvgraa Drag,
Bjerken saa fuld
af glitrende Guld
og Fyrren saa skjægget
og smusket som Muld,
hver en Busk under Uren, den blaa,
kalder jeg paa:
Vær snar, min Skog, og klæd dig
alt i din bedste Staat,
til Høitid vil jeg be' dig,
til Dans og Bryllupslaat.

Min Hird, den skal du være,
paa Vagt omkring mig staa;
min fagre Skog, min kjære,
tag Bryllupsklædning paa!

Skinnende Faner i Solen slaar
som Vinger, og Lurene larme;
Dronningen løftes af Sadlen og gaar
frem mellem snehvide Barme.
Tonerne tier,
medens hun si'er:
«Dronningen af Saba,
Sjung fi hei! — du for dig ser;
Dronningen af Saba
høvelig dig be'r:
Dit er Riget, din er Æren; —
fli dig nu til Bryllupsfærden,
vakre, vise Keiser Per!»

Alle Tinder i Øst og i Vest,
Bisp eller Prest,
Semmeltind smekker og Besshø i Blaat,
Glittertind, Biskop i hvid Kalot,

Nautgaren stø,
i Aftensol rød,
og Falken den fagre
og Heilstuguhø,
alle Tinder i Øst og i Vest,
Bisp eller Prest:
Ved Kirken du mig møde,
mit Presteskab med Fred,
se alle Skyer gløde,
nu synker Solen ned.
De tusind Sjøer skinne,
hør Viddens Orgelbrus!
Nu sammen du os binde
i Kirkens høie Hus.

VAARNAT.

Sjoa drømmer stilt bag Grene,
Maanen strør sit blanke Sølv over Kve;
reis dig, Ragnhild! Vaagn, du vene!
Gjækkende
i Knækkene
gaar Bækkene afsted.

Reis dig, Ragnhild! Stille bare!
væk ikke med Laasen Orren til Spil!
Skræm ei væk den vesle Hare,
sætter sig
og retter sig
og undres, hvad jeg vil.

Hvad jeg vil? — Vil i dit brune,
viddefriske Øie sænke min Harm,
vil i Vaarens Stund, den lune,
tage dig
og drage dig,
du fagre, til min Barm.

Hvad jeg vil? — men hvor du skjælver.
Ræddes du for Nattens legende Vind.
Høit sig Himlens Kirke hvælver,
vinkende
staar blinkende
for Altret Nautgardstind.

Hvad jeg vil? — Vil Bruden hente.
Længtende jeg lytter efter dit «Ja».
Altrets Stjerneblus er tændte.
Veneste
og eneste,
saa hviske du det da.

APRILSNAR.

Og Rensbukken laa
saa mosegrod og graa
og solte sig og sov bort paa Bræen,
og Fjeldbækken sprang
saa fanteful og sang
og klukkede og kniste under Sneen:

»Hei! Rensbuk, vaagn op,
du magelige Krop!
skal svinte mig, og du er i Veien.
Fint Vaarveir vi har;
hei! var dig nu, god Kar!
der ræker just Per Skytter over Heien.»

Ja, Gamlingen op
med løierlige Hop
og borte som en Pil ind' i Fjeldet;
men Fjeldbækken ud
med Spret og Sprel og Sprut,
med Gapestreg og Gjøn nedover Heldet.

Og Rypa saa fin
i vinterspundet Lin
i Vidjekjæret blyg just hun blunder,
som Fjeldbækken spræk
med Latter og med Leg
for føitende og sprøitende indunder:

«Hei, Rype! Staar til? —
Saa langt udi April
og endda i den fjorsydde Serken!
Men jøs, hvor det klæ'r!
spørg bare, du, han Per,
der staar'n just og sigter bagom Bjerken.»

Og Rypa, hun vak
og reiste paa sin Stak,

saa Fjærene de gjøv i det vi'e,
og undaf med Skrat,
saa Meiseflokken skvat,
og Bamsen satte Hodet ud af Hiet.

«Nei, se paa han Far!
nu vil'n være Kar
og syne sig, som Sneskuren leger.
Tænk! femtende Mars!
Nei, Bedstefar, tilbars!
og kom att, du, om tre og fire Veker!»

Men Bamsen saa vild:
«Du narre mig April,
din Susekop, slig Soløiet varmer!
Nei dertil, din Tull!
er Bjerken da for fuld,
for tomme mine uselige Tarmer.»

«MOSER, I VAKRE, VILDE.»

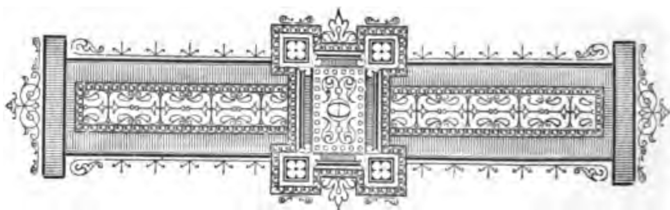
Moser, I vakre, vilde,
aa, kunde jeg dø som I,
fortæres i Farvespillet
og tvætte min Sjæl deri,
forklares i Lys og Lue,
i Perler, i Blod, i Guld —
og lægge mig trygt til Tue
og drømme mig ned i Muld!

Blomster, var Dødens Gysen
og Krampe som Eders let,
en flakkende, fager Lysen
i Bladenes fine Net!

I Vidjer, I Fjeldets Tusend,
var Vidden min Sørgesal,
de vaagsomme Vindes Susen
den dæmpede Dødskoral!

Kunde saa lyst jeg smile
som Løvskogen, gul og varm,
saa silde den gaar tilhvile
ved Fjeldenes dybblaa Barm,
og fange de hvide Fnokker
saa villig og uden Nag
til Afskedens Aftenklokker
som den en Septemberdag!

«FIRKANTEN.»

«Firkant» ho og Firkant hei!
«Kanten», kjender du'n ei? —
Ligger du tilfjelds og grunder,
enslig, paa saa store Verk,
Hugen løfter sig og stunder
ud i Dagen, stolt og sterk,
og du hører plent med et 'n
Røst fra Himmerig deroppe:
»Har vel ikke spurgt og set 'n
borket liden Skarvehoppe?» —
Samson, vaagne! Samson, hei!
Da er «Kanten» over dig.

«Firkanten».

Firkant hei og Firkant ho!
kjender du 'n vel, skal tro? —
Staar du enslig op' i Lien,
Bøssen ligger fast til Kind,
Haren danser efter Stien,
et Sekund — og den er din;
og du hører nogen skrige
hjælpsomt til dig over Garden
med et Brøl fra Himmerige:
«Var dig! sjaa, der kommer Haren!» —
Mensket spaar; men Kanten raa'r; —
sig mig saa, hvor Haren gaar?

Firkant ho og Firkant hei!
kjender du'n saa? aa nei!
Sidder du ved Sætervarmen,
træt af Gangen, støl og stiv,
og vil kjælent lægge Armen
om din unge Jentes Liv,
og det tusler tyst derinde,
Katten, tror du, bare Katten,
og saa Katten til at spinde:
«Er her Hus at faa for Natten?» —
Ja, saa Katten klore mig!
da er «Kanten» over dig.

«Kanten» hist og «Kanten» her,
«Kanten» allesteds og fær. —
Lige brei som lang at kalde,
liden, larvet, lys og lat,
Øine, Kar, som blaasur Valle,
lige kjær i Mat og Prat,
god som Guld, men ta dig vare!
vil du faa'n gal i Toppen,
raab saa: «Kanten!» til 'n bare,
jo, da skal du se'n, Kroppen!
«Kanten» her og «Kanten» hist,
jo, nu kjender du 'n vist.

GLADIATORKAMPE.

Op over Myrenes brunlige Flader
reiser sig Aasene, Lag over Lag,
løfter mod Himmelens Tag
dristig sit Amfitheater.
Solen er dalet, Scenen er tom,
dybt i Parterret kun Froskene kvækker,
kjæftes, saa Folketribunen, Hr. Lom,
tyssende over dem trækker.

Trostene rundt ifra Lierne føiter
ned i Orchesteret en efter en,
stemmer fra Snar og fra Gren
let sine Feler og Fløiter.
Tiskende Meiser flokker sig tæt
sammen i Damernes slanke Tribuner,
alt mens i Riddernes Loge koket
Haren sig høvelig syner.

Fra Galleriet gir Spover og Spetter
høist utaalmodige Pibekoncert,
klarere blinker for hvert
Hvælvingens Krans af Lampetter.
Cæsar, blot Cæsar, tøver endnu;
mon hvad for høie Depecher han læser? —
Hør! hen i Tykningen, ilter i Hu,
Gladiatoren alt fræser.

Stille! se op! der er Rugden i Heien,
Herskerens listende lette Kurèr,
varslende hver, som han ser:
Keiseren kommer! afveien! —
Og i den lune, skumrende Kveld
tungt over Top i en aandeløs Pause
basker han ned, Imperatoren selv,
Dominus Tiur den Tause.

Tyst i den høieste Furu han sidder;
mon hvad for Tanker der fylder hans Sjæl,
Skovenes Drot, Mark Aurel,
Nestor iblandt Eremiter? —

Let fra sin Loge gir han et Tegn,
og imod Aasene slaar Ouverturen,
susende fyger fra Tykningens Hegn
Orrerne ind over Myren.

Der sætter Spilfuglen ned ifra Heldet.
Se, hvor han brisker sig, diger og bred!
Nu blir der Liv, skal du se,
Gamlingen leder Kapellet.
Hør, hvor han prøver og prøver sig frem,
om der er holdbare Toner i Tuben!
Nu er han færdig og sender med Klem
«Høisangen» ud gjennem Struben.

Saa gaar det løs over Tuer og Knauser.
Hei, for et fræsende, buldrende Gny!
Svalerne strør ifra Sky
Salver af yre Applauser.
Vindene sender, Sus efter Sus,
tyssende Bud, som ei agtes og ændses.
Jublende feires for overfyldt Hus
Sommerens sidste «Circenses».

MIDTSOMMERNAT.

Farverne blegner og dør efter lidt,
Vinden er langt afgaarde,
Natten den tause paa smygende Skridt
trækker saa blidt
Sommergardinerne fore.

Endnu et Sus over Sjøer og Snar,
dæmpet en sidste Trille,
Gjenboen, stakkar, fortumlet og klar,
prøver paa Svar,
faar ikke til, som han vilde.

Saa blir det tyst ifra Kjelder til Kvist
rundt i de lune Stuer.
Surrende seiler en gammel Torbist,
god og forspist,
hen over Stubber og Tuer.

Myggene spre'r om de tusinde Tun
tykt sine yre Kjeder,
Aftenen aander saa myg og saa lun
Granbar og Dun
ud fra de lønligste Steder.

Ungbækken ene er vaagen endda,
føler sig frem efter Faret,
ser ikke længer, hvad Vei den skal ta,
dubber saa af,
lægger sig for ind' i Snaret.

Nu er det Midtsommernat over Nord,
alle de Smaa i Armen
blunder hun, Skogen, den kjærlige Mor,
Dæmringens Flor
kruser sig blødt over Barmen.

STILLE MESSE.

Naar alle Flyens Moser til Høstens Helg sig flir,
naar Tyttebæret svaler som Druen,
naar Haren snygt i Snaret sin Munkekutte smi'r
og sidder i Hvidt der bagom Tuen,
naar Viddens Vind,
saa lun, saa lind,
til Messen dig ber, den stille, —
da reis dig, Ven,
kom ei med «men;» —
det høver sig saa vist bare ilde.

Nei, skynd dig kun paa Veien, før Festen er forbi.
Du kjender dem, de lyslette Stier;
snart staar du der, en Prakker, i Kirkens Sakristi,
og det er de gyldengule Lier.

Hvert brysomt Plag
af Nid og Nag,
hei, kyl det kun hen i Uren!
Det blir for hedt,
kan sagtens let
jo finde det igjen paa Returen.

Derinde, dulgt i Krattet, gaar Elven tyst sin Gang,
saa saare den har vandret og kjæmpet, —
nu stunder den mod Helgen, og derfor slaar dens Sang
imod dig, saa vemodsfuldt, saa dæmpet.
Din Pande sænk,
og tag dens Stænk,
du strævende Søn af Dalen!
og tag dens Fred,
dens Vigsel med,
nu aabner den sig blaanende Salen.

Og om jeg turde træde paa Fløil og Mosaik,
i Palmelundens Lys turde svælge,
hvad heller Viddens Lænde til Kongehal jeg fik,
jeg vidste vel, hvad jeg vilde vælge.

Ei Fløilen varm,
men Flyen arm
den vilde jeg vist forlange
og Viddens Rund
i Høstens Stund
for Palmelunden tusinde Gange.

Nei, aldrig er vel Fjelddomens Søilehal saa blaa,
og aldrig slig en Høihed derinde,
og slig som det har klædt sig det armodslige Straa,
og kan dog ei væve eller spinde.
Slig Dagen lang
til Sol og Sang,
til blinkende Dug i Græsset
forretter tyst
i stille Lyst
Naturen dig sin dødsstille Messe.

FASTELAVNSLØIER.

Det lysned ad Morgen, og Kulden var besk.
I Pels og i Pesk
stod Skogen til Halsen begraven;
ja, Smaabusken stakkar, han kunde saa nær
ei trække sit Veir
den haardbare Helg, Fastelavn.

Betænkt fra sin Stue, paa listende Lab
sprang «Pus» over Rab;
han kjendte slig Murring i Maven.
Ja, hvordan han saa skulde bære sig ad,
han maatte ha Mad,
sligt Slag, om det var Fastelavn.

Men midt under Farten han sat' sig og vak:
«Hvad var det, som knak? —
Holdt Mikkel ei heller paa Fasten? —
Aa kjære mit Ekorn, hvor skræmte du mig!
Det er bare dig;
hei! har du en Kongle, saa kast'n!»

Men Ekorn han fræste med Maden i Mund:
«Der er ikke Bund,
god Pus, i din Pung eller Kiste.
Hvordan skal det ende, min Hr. Kavaler? —
Men siden du ber
saa vakkert, saa faar jeg vel friste.»

Saa kom der en Spette og hilste Goddag
og slog sig ilag.
Hun var baade sulten og gnaven
og for efter Stammen med Skvalder og Præk
og hakked og skreg
som arrigste «Kjærring med Staven».

«De ved Frøken Skjære, som huser tæt ved? —
Hvem ante vel det,

at hun skulde la sig forføre!
Men tænk! midt i Fasten saa skal hun ha Smaa!
Ja, slig kan det gaa,
naar Ungdommen ikke vil høre.»

Men bedst som de knased og gramsed med Lyst,
sneg Solstraalen tyst
sig ind mellem Busker og Grene;
den smat gjennem Snaret og strøde med Kys
og slængte et Drys
omkring af de dyreste Stene.

Da vaagned de gamle, ærværdige Træer,
saa her og saa der,
og rysted de stivnede Lemmer,
og Meiserne, stakkar, som leide hos dem,
de pusled sig frem
og prøvde saa smaat sine Stemmer.

Men Ekorn og Spetten og Haren, den Spret,
saa god og saa mæt,
de slog sig riv-ruskende gale.

Mor Spette, hun trommed, og Haren, hei hop!
han dansed Galop,
mens Ekorn slog Saltomortale.

Men dybt under Sneen laa Bamsen i Kot
og vaagned saa smaat:
«Nei, hør, hvor de faster derude!
Ak, den, som sig havde en aarsgammel Buk!» —
saa drog han et Suk
og snude sig om paa sin Snude.

Sir John Tottenbroom.

SIR JOHN TOTTENBROOM.

Baal paa Peisen, Rum paa Bordet,
vidt om Stølen Sne og Blæst.
Sju naa, Firkant! Jeg har Ordet:
«Høgfornemme Englands Gjæst!
Daarligt kan os vel forstaa dig,
Sir John Tottenbroom, din Tull!
men God damn! det ser os paa dig,
du er jevngod med dit Guld.

Fra din Faders Herresale,
ud fra Ætten, stiv og stram,
over Fjeld og djupe Dale
drog du ud som Abraham.

Ikke tog du med dig Niste,
var det ligt sig, fromme Mand!
bare fyldt med Rum en Kiste,
om der skulde fattes Vand.

Saaleds kom du, høie Herre,
med din Bøsse, Telt og Hund
agende i Stolekjærre
op til os i Mamre Lund,
ofred straks, din Gud til Ære,
Sjugur, ja, kor var det, Gut? —
tro, det ikke var en Skjære,
han fik Livet af tilslut!

Opad bar det saa langs Sjoa,
gjennem Liens lyse Løv,
foran, traust som Gubben Noah,
Sjur med Rummen i sin Kløv.
Tungt ihop med Hunden pæser
«Kanten» bag, den late Sjæl,
langt om længe Eliezer
med sin britiske Kamel.

Sidste Knækken op vi stræved;
stygt du svor ved Belsebul;
men med et du Hodet hæved,
satte i et: Beautiful!
for dernede, lig en Slange,
smidig, smal og klippeklemt,
solblank Tange fra til Tange,
grøn og gran, laa Gjende gjemt.

Nysnesprængt laa alle Fjelde,
Guld og Glød om hver en Plet.
Hei! da svor du plent at sælge
al din Førstefødselsret,
Arv og Odel, Sal og Svende,
ja, din gamle Bedstemor
for — en mosgrod Plet ved Gjende
og en Dram, — det var dit Ord.

Bredfuld skjænkte vi dig Drammen,
svor igjen en hellig Ed
trut at staa, vi tre tilsammen,
dig i Bedstemoders Sted,

værge dig for Synd og Skade,
dele med dig, hvad der faldt,
Spekemad og Marmelade,
men din gamle Rum for alt.

Hei, Sir John, nu faar du si det:
Holdt vi ikke, hvad vi svor? —
Kolde Bad ved Vintertide
fik du Lov til det af Mor?
Likte hun den Sovesækken
eller Sløset dit med Krudt?
vasked hun dig ei i Bækken,
naar du var paa Kant, min Gut?

Men hvad hjalp det! Auren trak du
Dagen lang i Vand tilknæs.
Lange Kvelden sad og drak du
Rum i hele Hestelæs,
tog dit Bad og krabbed naken,
kjed af Livet i din Sæk,
bandt forsvarlig til om Hagen,
sa «Good night»! og snorked væk.

Skaal, Sir John! men Pokker være
Bedstemor for dig, god Kar!
Nei, sjaa ud! nu klarner Veiret,
Maanen skotter over Skar,
det blir Søndagsveir paa Fjeldet.
Kryb i Sækken! dyredød!
husk, — imorgen skal du fælde
Ren, Sir John, paa Gjendeshø!

ELVENS AAND.

(Sir John Tottenbrooms Vise)

Den slog sig paa om Kvelden;
God damn, om jeg forstaar!
nu har den gaat med Snellen
i femogtredve Aar! —
Men nu, saasandt jeg lever,
min gode, gamle Laks, —
hei, Kelner! en Genever! —
nu skal jeg ta dig straks.

Naar Vintrens Tungsind letter
fra Fjeldets Pandehvælv,
og Stryg i Stryg den sætter
paa Sprang den frie Elv,

naar Svalen staar paa Stølen
og murer sit Palads,
da ser den ud af Hølen
bag grønne Vindusglas.

Et sagte Slag med Halen,
et Lyn fra lyse Skjæl,
et vældigt Plask, saa Svalen
gaar mest ifra sig selv,
saa staar den ud fra Rheden,
den pantsrede Pirat,
og Fredens Tid er leden,
min gamle Kamerat;

Og opad Elven staar det
i Sol og Regn og Rusk,
i Fosseskavl og Baare
og over Berg og Busk,
mens Trosteparret spotter
vor Færd fra høien Ur,
og Sneppernes Fagotter
slaar ind i Fossens Dur.

Men i de stille Kulper,
hvor Elven paa sin Reis
i trætte Tanker skvulper
imod den sorte Gneis,
hvor tause, grønne Bregner
staar Vagt om Fjeldets Ro,
der, gamle Ven, der tegner
vi Vaabenhvil, vi to.

I Grottens Hal dybtnede
der tør du ta din Blund;
jeg vil mit Fristed rede
i Bregneskovens Grund,
hvor høit i Bergets Rifter
saa sære Urter staa,
og Birken sagte vifter
mig Kjøling fra det Blaa.

Der vil jeg Hodet gjemme
ved Fjeldets Barm et Bil
og prøve paa at glemme,
jeg nogen Tid var til,

mens Middagssolen svipper
igjennem her og der,
og Erlen gaar og vipper
og bader sine Fjær.

Men straks et Gufs af Kvelden
til Juvets Gryde naar,
hu, hei! da klirrer Snellen,
og ud igjen det staar
i Stryg og Strøm og Viger
og over Myr og Kjær,
saa Lom og Lemæn skriger
og fræser ad vor Færd.

Saa kommer Høstens Alder
og spakner Elvens Gang;
til sagte Nynnen falder
den ungdomsdjærve Sang,
hvad før i Hvirvler vilde
for frem med Tant og Tøv,
det kruser sig nu stille
langs Liens gule Løv.

Da — i de klare Nætter,
naar rundt med Suk og Hvisk
de svale Vinde smetter
omkring blandt Lyng og Brisk,
naar tusind Blomstersjæle
drar tyst sit sidste Veir,
og uden Liv og Mæle
al Vidden ligger der, —

Da aabner Dybets Kammer
sig blødt, som af sig selv,
og Maanestraalen flammer
paa blanke Sølverskjæl,
to Øine, dybe, sære,
ser tungsindt paa mig hen;
hvad vil du mig, du kjære,
du underlige Ven? —

Og op fra Dybet strømmer
det hviskende mod Strand:
«Hvad gaar du der og drømmer,
du stakkars gamle Mand?

Som Luften fri, der svæver
henover Fly og Fon,
saa sorgløs fri jeg lever;
thi jeg er Elvens Aand.

Du tror med frydfuld Skjælven,
at du har fanget mig, —
saa vid da: det er Elven,
som fast har lænket dig;
der har du gaat med Snellen
de mange, lange Aar,
nu er den kommen Kvelden,
da den sit Bytte naar.

Mod Syden seiler Svalen,
og Viddesolen flyr,
dernede pranger Salen
med Vægge af Porfyr,
med kjølige Karnapper
og dunkle Vindusglas,
med Hvælvinger og Trapper
og mangen lønlig Plads.

Kast alle bitre Minder
i Dybets tause Væld!
jeg gir dig brede Finner,
jeg gir dig Sølverskjæl,
jeg gir dig Grottens Brisker
til stille Sovested,
kom, gamle, trætte Fisker,
jeg gir dig Elvens Fred!»

HVAD STÆREN FORTALTE.

Stæren (dalende i fuld Fart).

Fremme!
Her har jeg hjemme.
Førstemand! Førstemand! ser du, hvem vandt?

Sydvesten (susende efter).

Stille!
Tsju da, du Lille!
Mist ikke Pusten, min vesle Gesandt!

Stæren.

Ja, her er det. Ser du Kvernen?
Birken flagger fra dens Tag.

Enslig tindrer Morgenstjernen
over Skogens skymre Drag.
Hør! i Stalden stamper Blakken,
og i Bakken
læser Hanen alt til Prest.
Is i Elven, Sne bag Gjerdet,
ja, her er det.
Tak for Følget da, Sydvest!

Sydvesten.

Vesle Stakkar, du er træt.
Mørkt og surt, og ingen oppe;
men giv Agt! de Dovenkroppe!
vi skal gi dem en Duet.
Scherzo, sempre con pedale,
fire Kryds,
Hane, hys!
Slut saa med din Pastorale!

Duet.

Fjernt fra Orienten kommen han er
Pascha Stær, tititi!
Vigtige Depecher under sine Fjær
vel han bær, tireli!

Af Ordner har han mange,
vaagn op, vaagn op og se!
Af Stilling er han første Attachè
i Udenrigsdepartementet.

Hanen.

Menskebarn! saa staar der skreven: . . . .

Kraaken (halvt i Søvne).

Gjødsel! kom med Gjødsel, Even!

Spurvene.

Tal! hvad staar der skrevet, Far?

Hanen.

Menskebarn! . . . . .

Stæren.

Titi!

Lommen.

Se Stæren!

Tutti.

Stæren! Stæren! ja, der er 'n

Kraaken.

Amen! Prest, saa snar du var.

Duet.

Op fra Orienten svang han sig brat
over Nat, tititi!
Den statelige Vildgaas var, naar han blev mat,
hans Fregat, tireli.
Den bar ham i det Fjerne
den Luftens Orlogsmand,
den bar ham over Land og over Vand
alt under den tindrende Stjerne.

Hanen.

Verdensbarn! som Prest paa Stedet — — —

Kraaken (afbrydende).

Ser jeg dig igjen med Glæde.

Spurvene.

Æventyr! fortæl! fortæl!

Hanen.

Sognebarn! . . . .

Meiserne.

Fortæl!

Hanen.

Forbandet! . . . . .

Tutti.

Æventyr fra Østerlandet!

Sydvesten (susende videre).

Lille Stær, farvel, farvel!

Stæren.

Hvor Sykomoren bæver
i Nattens yre, yppige Drøm,
et Seil langs Templet svæver
paa Nilens blanke, blaanende Strøm,
her, fra Denderas Søilegang
slaar der mod dig en sælsom Sang,
over Gravene, — Vandrer stans! —
gaar Ghavaziens*) Dans.

En pjaltet Neger smiler,
paa Muren sidder Fellaen varm,
den slanke Nubier hviler
ved Blomsterpigens bølgende Barm.
Svøbt i Silke, behængt med Guld
over Faraoslegtens Muld
hen hun hvirvler sig, — Vandrer se! —
vildt paa dirrende Knæ.

*) Saa kaldes de letsindige Danserinder, der driver sit Uvæsen i disse Egne.

Det sorte Øie glitrer
i vild, bakkantisk, luende Lyst,
de gyldne Smykker sitrer
omkring det unge, blottede Bryst.
Hodet vugger til Rythmens Drag,
Foden skifter i Lynets Jag,
Armen bøier sig blød og rund
mod den lokkende Mund.

Mod Templets høie Tinde
slaar Jublen op med Vindenes Vift;
der lyser Maaneskinnet
paa svundne Tiders manende Skrift.
Men hun ændser, hun ser den ei,
stedse vildere gaar det, hei!
hver en Muskel er vellyst-spændt,
alt til Natten endt.

Men da, naar Mørket viger,
og Eos farver Denderas Jord,
naar Memnons Klage stiger
imod den fagre, flygtige Mor,

da, naar Sjælen er vellyst-træt,
Nattens jublende Sværm er spredt,
da slaar Glæden til Anger om,
Sanserusen til Dom.

Forstenet, bleg som Døden
ved Søilens Fod hun knæler i Bøn,
og op mod Morgenrøden
gaar Sjælens sagte, jamrende Støn.
Ikke Perler, ei Ædelsten,
Fuglesang ifra grønne Gren,
Palmesus i den unge Dag
lindrer Tankernes Nag.

Og da jeg Vingen spændte
til Flugt imod den hjemlige Jord,
da saa hun op og sendte
en Hilsen med i klagende Ord:
«Stær, aa, kunde jeg flyve med,
to mig ren i den hvide Sne! —
har ei Vinger, naar aldrig frem
til dit blaanende Hjem.»

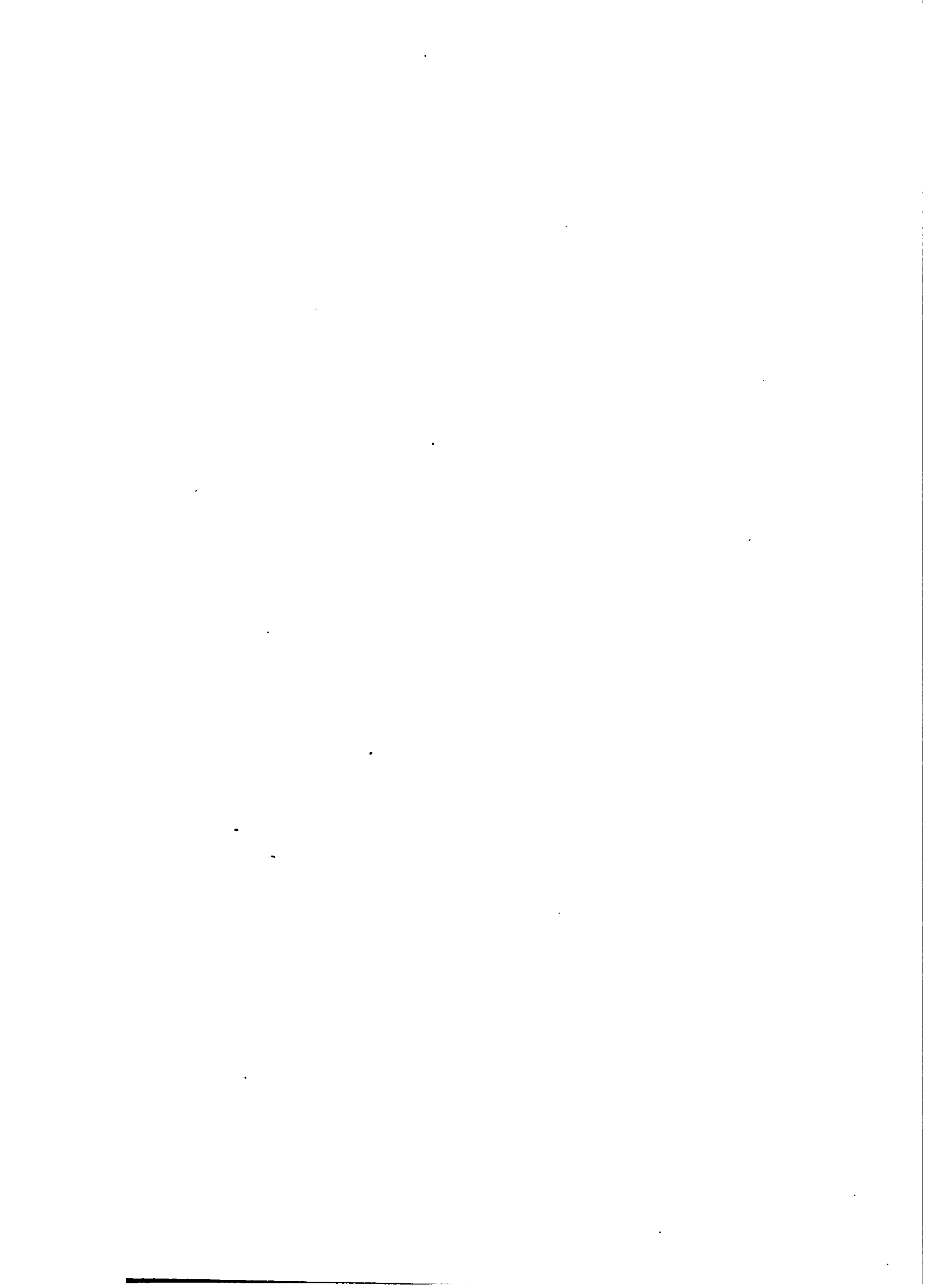
PER SPILLEMAND.

Per Spillemand han laa bortmed Gjende med Gjed,
og Gigten den brød i hans Bringe.
Af Aasyn var han dyster som Moses, den Profet,
og Fela den vilde ei klinge:
«Tram, tram, teram!» — en Dram
var Helsebod for ham;
men hvor skulde Drammen han tinge?

Per Spillemand han slog nok som Moses paa Fjeld;
for Drammen den kom som en Gaade.
Da løsned han for Bringen, da lysnede han vel,
og Fela den tog til at laate.
«Du Dram», teram, tram, tro! —
«du styrker gammelt Blod,
at si, naar en tar dig tilmaade».

Per Spillemand.

Per Spillemand han drak vel for en og for to;
han mindtes sin Kjærring, hu Karen.
Saa for han over Fela, det ljomed og det lo,
der gik hu og stulled paa Garden.
Tram, tram, teram, tram, tra! —
«Hvor jeg tog Drammen fra? . . . . .
du skulde vel vidst det, du Karen!»

Per Spillemand, den gamle, den gjæve Profet,
han drak sig den tredje tilmaade.
Da randt den ham isinde den dunkle Evighed,
og Fela den tog til at graate.
Tram, tram, teram, tram, traa! —
«aa, Evighed, du blaa,
du er mig saa dunkel en Gaade!»

Per Spillemand han laa bortmed Gjende og sov;
men om ham saa stangtes hans Gjeder.
Han drømte, at han gik sig i Paradisets Skov;
der mødte han selve St. Peter.
St. Peter, lys som Sne,
han mælte: «Bæ-æ-æ! —
men Per, er det saaleds, du gjeter!» —

HEILOEN.

Naar Blaaklokken ringer til Aftensang,
og Dagen gaar tyst bag Tinde,
naar Myruld vidt over Hei og Vang
hun vugger for Viddens Vinde,
    da vækkes hans Trang,
da synger han tung isinde
    sin Svanesang.

Han holder sig aldrig til Granegren,
men heller til Viddens Vænge,
af Toner eier han bare en,
men en, som vil mindes længe,
    en fløitende ren,
som dirrer for fulde Strenge
    i Kvelden sen.

Thi Heiloens fattige Melodi
den løser de tusind Munde;
det tause Tjern og hver Bæk er fri,
hver Blomst i de spare Lunde,
ja, Lyng over Li
de blander saa mangelunde
sin Røst deri.

Saa tør han da kalde sig Viddens Skald,
og ingen hans Ros skal tage;
tilfulde tar han dens Tonefald
og tolker dens Tungsinds Klage
og hæver dens Kald
de signede Høifjeldsdage,
den ædle Skald.

KONGEMAUSOLÆ.

Hvor høit over Vidder og Vande
den velter, den skinnende Memurubræ
mod Tinder og styrtende Strande,
der ligger et kongeligt Mausolæ.
Her sover saa tyst i sin Grav
en Drot over blaanende Lande,
og ingen ved noget deraf.

Dybt ind under Bræhavets Baarer
der hæver sig dristig den vældige Hal,
der blinker i blaagrønne Aarer
i Hvælvet det kjølige Iskrystal,
der glitrer med Perler og Lin,
med Søiler af stivnede Taarer
den sælsomme Gravbaldakin.

Dernede paa sølvskjære Puder
der hviler i Døden den Konge saa ven,
den Herre til Bræer og Nuter,
den vilde, den vældige Høifjeldsren.
Saa lunt mod den graabrune Pels
det kronede Hode han luder;
for nu er det Aften tilfjelds.

*   *   *

Men engang var der Dag om Tind,
Ungdomsglød i Gammelkaren,
engang skar'n
gjennem Fjeldet
rappere end Viddens Vind,
engang var'n
Høvding over Høifjeldsvalen —
Heimdalshø til Uladalen,
Falken fra til Glittertind.
I sin Yndlingsgrænd paa Isen
i det svarte Blaatjernshullet
under Nautgardtindens Slot
laa den sterke, tankefulde
unge Drot
drømmende i Sommerdisen.

Op til hans straalende Høisæde stiger,
dæmpet og blødt,
Lyd som af Harper og Giger.
Er det Blaaklokkeklang
eller Solsikke-Sang
eller Vindenes Nyn ifra Heldet?
Er det Bækkenes Spret
eller Tittingens fløitende Flageolet? —
Alt alt under et, —
det er «Alfernes Dans,» af Kapellet.
Men ildfuldt og let
om det kronede Hode
leger hans Æt,
fjeldbaarne Prinser af Blodet.
Hei, det var Spret!
for en Fyg og en Fart, hvor de hopper og himler,
hvirvler med et
Snespruten midt i den lynsnare Vending
høi som en Brænding
op om de sovende Simler.
Uforstyrret tryg og bred,
Hodet halvveis vendt fra Vinden,
stirrer han imens mod Tinden,
Nautgardtindens Høipalæ,

drømmer sagtens om de mange
overstaa'te aarelange
Feidetog i Ny og Næ,
til han blev
Høvding over Høifjeldsvalen,
Heimdalshø til Uladalen,
Falken fra til Tjernhulsbræ.

Tiderne gik, og den hugstore Herre
tog efter hvert til at drage paa Aarene;
mørke blev Haarene,
skrukket hans Bug,
Hornenes Tagger, hundred i Tallet,
steg som en Skog fra den hærdede Skalle,
spaknet var ene
Elskovens Hug.
Da blev det vene,
vældige Graadyr,
værdig af Alder
kaaret til Flokkenes «Halder» *).
Høsten var omme;
alle de fromme, blaanende, røde

*) Halderen kaldes det gamle Rensdyr, der i Parringstiden af Rensdyrflokkene vælges til en slags Opsynsmand.

Barn af det fattige Fjeld var døde,
        angstfulde somme,
andre med glødende Tro
havde som Gjederams ofret sit Blod,
Gulskjæg og Graaskjæg, Side om Side,
havde de krøbet sig stille tilro,
Tyttebær, Tryter og hundrede flere
        var ikke mere.
        Tiden var kommen;
over de livløse Vande skreg Lommen;
        hylende, jamrende
hivde sig Vindene frem bagom Hamrene,
smøg sig med pibende Mund
        ifra Botnernes Bund,
rusked de hvidklædte Tinder i Tottene,
        styrted sig spottende
atter til Dalenes dybeste Grund. —
        Det var Elskovens Stund.

Frem ifra Botnerne, Bergene, Skarene,
        Færd efter Færd,
styrted de, stimed de, Stormen i Farene
        Høifjeldets Hær,
Horn efter grenede Horn uden Ende,

«Skogen fra Dunsinan» drog imod Gjende.
Pakkende tæt i det knausede Lænde
flokked sig Simlerne sammen til Tusinde.
Frem for han susende
foran sin Front.
Hornenes Tagger, hundred i Tallet,
steg som en Skog fra den hærdede Skalle,
Flokkenes Halder
røgted sin Dont.
Nidkjær om Retten
holdt han de flygtige Simler paa Pletten,
basked med Bukkene,
slængte de mukkende,
sindig og sterk,
ud efter Sletten,
indtil sin Ende, den vældige Halder,
tro i sit Verk.

Til sin Ende;
thi alt længe havde Døden
stillet paa sit Kongebytte;
lumsk og lur
laa «Jo Gjende» *),

*) En gammel, bekjendt Rensdyrskytte, død for en Del Aar tilbage.

Jotunheimens Kongeskytte,
krybende i Myr og Ur,
uden Nytte
dagstøt efter Gammelkaren.
Agtsom paa det mindste Drag,
merked han bestandig Faren,
sprat i Veiret, varsled Skaren
og forsvandt i Lynets Jag,
alt mens Skytten, harm i Sindet,
slængte Bøssen op til Kindet,
skjød i Mist,
bandte, saa det lynte om 'n:
«Næste Gang var Stunden kommen»;
og saa kom den da tilsidst.

Uforstyrret, tryg og bred,
gik han der i Aftenvinden,
just som Solen sank bag Tinden,
Nautgardtindens Høipalæ.
Høstens gyldne Farvestrømme
bar hans Drømme
vidt udover til de mange
ungdomsfriske, aarelange
Feidetog i Ur og Bræ.

Da — faldt Skuddet brat — og se!
Herren over Høifjeldsvalen,
Heimdalshø til Uladalen,
vakled, seg og sank iknæ.
Kraften brudt og Modet knækket
laa han magtløs i sin Ve;
da — med et
sprat han op fra Mosedækket —
nei, han vilde dø i Fred,
Livet kunde de ta fra ham,
aldrig naa ham, aldrig ta ham,
Øiet hvast og Hodet hævet,
utæmt, som han havde levet,
for i Døden han afsted
Opad Heien, gjennem Skaret,
langs med Stup og Styrtning bar det
op mod Bræen, der den laa
høi og solbelyst og banet,
dyb og ren som Oceanet
ind mod Hvælvets dunkle Blaa.
Det var den, han stunded efter,
den, der saa hans Barndoms Leg,
den, han med de sidste Kræfter
naadde, vaklende og vek.

Foden gled, men han var fremme,
atter paa sit Ungdoms Hav,
Hodet sank, men han var hjemme,
øined alt den aabne Grav.
Endnu engang saa han vide
ud ifra sin Kongestol
over Fjeld og fjerne Vande,
end et Streif af Høstens Sol
paa den hæderkronte Pande,
og saa sank han, seg han, laa han,
sov han i sin Kongevælde
Dødens Søvn i Brækapellet. —

* * *

Naar Solen om Sommeren stiger
høit opover Hvælvet med flammende Skin,
dybt ned gjennem Aabningen kiger
nysgjerrig en glitrende Straale ind.
Den kysser den graabrune Pels
og hilser fra Dagenes Riger,
at nu er det Morgen tilfjelds.

Om Kvelden, naar Stjernerne tænder
vidt henover Bræen sin gnistrende Ild,
da stundom og stadig det hænder,

at Ræven og Fjeldfrasen lusker til
og svinser paa smygende Fjed
og viser de glisende Tænder
og kan ikke komme derned.

Men naar over Vidder og Vande
den vældige Vinter svinger sin Stav,
da lægger den skinnende Fanne
sig høit over Hallen og stænger den af.
Der sover han tyst i sin Grav
den Herre til blaanende Lande,
og ingen ved noget deraf.

NILS VADSENDEN OG SJØORMEN.

Og gamle Nils Vadsenden, modig og let,
han ro'de sig hjem ifra Gilde:
«Hei hop! du mi Anne, nu hold dig beredt;
for tier du plent ikke stille! . . . .
det var da forsæt,
saa Lommen, han bærer sig ilde!»

Saa kom der en Blaaster og svalte hans Blod
og la sig imod som en Time:
«Aa, nei», tænkte Nils, «en for ta det med Ro,
og tænk, om jeg slog a i Svime!
Den Skyen, ho, ho!
nei, slig som den ligner en Lime!»

Nils Vadsenden og Sjøormen.

Og gamle Nils Vadsenden, furet og graa,
han sad der og kvilte paa Aaren·
«Gud give nu bare, hun sov, der hun laa,
saa langt som det lider paa Morgen!
Og nifst er det aa
at komme saa enslig til Gaarden!

Men ret som nu Gamlingen gav sig ivei,
saa vak han: «Aa fri og bevare!»
for mod ham kom Sjøormen, diger og brei,
med Øine saa gloende klare:
«Aa nei, er det dig!
er slige Folk ude at fare?» —

«Jonok», nikked Ormen, det var da han selv,
det nytted vel lidet at dølge;
men Vadsenden mente, det var da et Held,
saa kunde de sagtens slaa Følge;
han agted sig vel
at sætte for farlig en Bølge.

«Jovist», brummed Ormen og gjorde et Spret,
saa Nils lo sig lemster i Vommen:

«Hei hop, du mi Anne, nu hold dig beredt
at by os af Hjertet velkommen!
        Det var da forsæt,
han vil ikke tie, den Lommen.»

Men bedst som det var, gjorde Ormen en Stans:
«Du Nils, aa fortæl, du som kan det;
jeg ser saa urimelig kleint overvands,
hvad er det, som kreker paa Vandet —
        bent ud for min Svans —
der bortunder Nordre Landet?»

«Aa nei da!» skreg Nils, «for en Skjændsel og Skam!»
og gjorde et Klask med sin Aare,
«der har du et Øie saa stort som en Dam,
og endda, hvormeget forslaar det!
        Det er jo en Pram,
som seger sig sagte afgaarde.»

Men som de kom Prammen paa nærmere Hold,
skjød Ormen sig ende i Veiret
og hvæste, saa diger og høi som en Toll:
«Du Nils, men fortæl mig, hvad er det
        for fælande Trold,
som sidder i Prammen da, kjære?» —

Og det var Nils Vadsenden, liden og bred,
han sad der og tørked sin Pande:
«Det der borti Prammen, — nu ja lad mig se;
for jeg er jo Karen, som kan det; —
nei nu maa jeg le!
Det er jo mi Kjærring, hu Anne!»

«Aa nei da!» sa Ormen, «ja nu faar vi skill's;
for Sola, hun vil til at renne,
og Følge det faar du jo fremover, Nils,
det bedste, du ved, tør det hænde;
ja, værsegod hils
som bedst, naar du kjem dig at'-ende.»

Og det var Nils Vadsenden, lækkert han for
og hilste, saa fagert han vidste:
«Bad Sjøormen pent at se indom, jeg, Mor;
men tror du, han vel lod sig friste!
Aa, neiom du tror,
saa blyg han er blit paa det Sidste!» —

SKOGENES SJÆL.

Du er som en Fugl dybtinde
i Skogenes lune Grund,
saa var og saa vrang at binde
som Suset fra Granemund,
et Knæk i de tørre Kviste,
en Vending, et Ord, som faldt,
og — var det ei det, jeg vidste, —
der løfted du Vingen alt.

Ja, var jeg en snedig Jæger,
jeg fatted saavist din Angst;
men nu, da et Blomsterbæger,
et Straa er min hele Fangst,

mit Maal er det Blaa, som hvælver
sig høit over Skog og Hei,
ja, nu — da for dig jeg skjælver
langt mere end du for mig! . . . .

Men hør nu, min vilde Due!
for nu vil jeg snakke fra:
du tror vel, din trygge Tue
ved ingen i Verden af;
men lad du kun Hodet hænge,
og giv dig, saa sky du er:
jeg saa dig en Dag, saalænge,
saa nøie, saa deilig nær.

Jeg vandred paa Sommerstien.
alene, ved Solefald;
der hørtes ei Liv i Lien,
ei Lyd over Skogen al;
selv Trosten forholdt sin Trille
og Bækken sin skjulte Vei,
da — midt i det dybe Stille —
da fanged mit Øie dig.

Der sad du saa solomskyllet
dybtinde i Granetun,
af duftende Lyng omhyllet,
i Fløil af Fjær og Dun.
Jeg fanged dit Blik, det blanke,
og Heienes tunge Sind
og Skogenes sære Tanke,
de gled mig i Sjælen ind.

Og nu — er det altid stille,
der ene jeg tar min Vei,
og nu — om jeg aldrig vilde,
saa ser jeg dog altid dig.
Du er som en Fugl dybtinde,
saa var og saa varm og hel,
du yndige unge Kvinde,
du Skogenes skye Sjæl.

TROLDTINDERNE.

Det var i Asatidens Afmagtsalder;
tungt velted Skodden over Fjeld og Fjord.
I Hel sad magtesløs den milde Balder,
og uden Hammer vandred Asathor
igjennem Thrudvangs øde Bjelkehaller
i dystre Tanker over Nornens Ord.

Men om paa Fjeldene drev Trold og Vætter
en Ufærd, endeløs og uden Maal;
lydt larmed Luren i de lange Nætter,
det skreg i Heiene, der klirred Staal,
og tyst smøg Jutuler og lodne Jetter
som dunkle Skygger om de røde Baal.

Men nedad i Dalenes Gap
drønnende, susende
hivde de hujende, bent efter Husene
Rap efter Rap.
Kamper, som hang over Tinder og Knart,
kipped og kanted og kom sig i Fart,
føg gjennem Luften fra Hammer til Hammer,
splintrende, knusende
Koller og Nabber og knudrede Stammer,
fured sig, dybt ind' i Liernes Krat,
frem under Birkenes Sukken og Skjælven,
gjorde et Byks ifra Bredden og skvat
dundrende midt udi Elven.

Men ud af sin Seng,
af søvntunge Drømme
for Elven forstyrret
og skjød sine Strømme
i hvirvlende Vover
udover
mod Ager og Eng
og velted mod Tunet i Dagningen bleg
og styrted mod Stalden,
hvor Hestene stamped,

og fossed i Fjøset,
hvor Dyrene tramped
og gnugged sig sammen
med Brøl og med Bræg,
og voksed og steg
og naadde til Huset og skvalped om Trammen
i listende Leg.

* * *

Stod han der, den slidne Bonde,
bleg og sansesløs i Svalen,
lofte lønlig sine Guder
dyre Juleblot og Gaver,
bød dem, Asathor og Odin,
største Studen, bedste Bukken,
gjævest Hest, som Stalden aatte,
for sit Hus og for sin Hejm.

Ei et Glimt af Haab at øine,
ei et Ord fra høie Guder,
bare Vandene, som vasker
tungt og trægt mod Tømmervæggen,

bare Drøn af Ras, som ramler,
Støn af Dyr, som strir med Døden,
og en vildsom Kraakes hæse
Skrig imod den dystre Dag.

* * *

Fygende Skyer for Storm fra Nord,
Sol gjennem blaanende Sprækker,
flaksende Maager i sjøsalt Spor,
Drev over flyvende Snekker, —
slig staar de gryende Tiders Thor
indover Romsdalsfjord.

Forrest i Løftingen, seiersglad,
kranset af hærdede Helte,
Ild i sit Øie, fra Jehova
Hammer og Styrkebelte, —
slig staar han indover, langveisfra,
han, som skal Styret ta.

Skummende skyder for sikker Haand
Flaaden om inderste Odde.

Se, hvor den reiser sig, Hornets Aand,
mørk i den rygende Skodde!
Vaarsolen lister sig let over Fon;
kommen er Trygvason.

*
*
*

Det sortner, det stønner, der styrter fra Øster
en Vrimmel af Vætter, et Uveir af Røster.
Det velter og hviner
fra Tinder og Knatter
i svære Laviner
af Sten og af Latter,
det tuder og skralder,
det gyver af Stakker
og yrer af Skaller
og trodsige Nakker,
det skyder fra Øster i Solefaldsskjær;
thi Tiden er omme og Ragnarok nær.

Heisan! ser du ham, som skræver
der i Spidsen
over Kollen,
Drikkebollen
i de kjæmpestore Næver,
og med Skoddehat om Issen? —

Hugleik er det, Raumakongen,
Is om Hagen,
og der bag 'n,
Søljestænk om sorte Bringer,
hoftebred,
svinger Døtrene afsted,
Aslaug, Hildegun og Aasa,
i en styrløs Jutul-Springer.

Brynjeklædte, med Brask og Pral
stimer de, let paafode,
Jøtnernes Fyrster fra Hallingdal,
Ylfing og Asser Tote.
Efter dem slingrer paa Styrtningens Rand,
fuld som en And,
Visbur den gamle fra Haalogaland,
Stav i den vældige Pote.
For et Staak og for et Styr!
hvor det kryr, og hvor det runger
om den Gamle!
Tusind arge Jutulunger,
bæljende af fulde Lunger,
hiver Sten og rækker Tunger
ad det lodne Kjæmpedyr.

Rolig stabber han i Flokken,
stanser stundom sint og yr,
vender sig og løfter Stokken.

Det sortner, det suser, og Stormveiret dækker
med Mulm og med Mørke de myldrende Rækker.
De kommer, de kommer!
mens Lynene slynger
sit sprakende Lys paa de sortnende Klynger,
mens Tordenen ruller fra Fjeld og til Fjeld.
De kommer, de kommer de Vældige selv,
Ottar og Domar og Kjøtve og Kjell,
Alrek og Rollaug og Jørund fra Fjordene,
Thursernes Drotter fra Trøndelagen,
hyllet i Skodde og svøbt i Skarlagen
rykker de frem i den skumrende Kveld.

*   *   *

Men i Dalen styrter Bonden
næsegrus for Thor og Odin.
Stormen hviner, Væggen vakler,
flakkende igjennem Ljaaren
blusser Lynets gule Fakler

paa de gamle, stive Guder
og paa Gubben, der han ligger
mimrende med graableg Mund.

Ei et Glimt af Haab at øine,
ei et Trøstens Ord fraoven.
Da — da vaagner som et Minde,
halvglemt, dæmrende derinde
i hans Sjæl et dunkelt Frasagn,
og i Dødens Angst han stønner:
«Asa-Odin har forladt mig,
staa mig bi, du «hvide Krist!»

* * *

Op efter Daldybet svinger
Skarer af væbnede Mænd.
Tungt imod Stormen sig tvinger
Toner paa flaksende Vinger,
stiger og synker igjen.
Men det slider sig frem, og det styrter sig ud:
«Med os er Zebaoth,
vor Høihed er Jakobs Gud!» —

Foran med svulmende Faner,
Kutter og flagrende Skrud
Prester og Munke sig baner
Vei under svaiende Graner,
brusende bæres det ud:
«Og om Bjergene vakler, er Herren vor Drot;
aarle, naar Dagen gryr,
da frelser os Zebaoth.» —

Kranset af Venner og Frænder
nærmer sig Høvdingen selv.
Sværdet i Haandet ham brænder,
Blikket i Harme han sender
op mod det sortnende Fjeld;
og han nynner det for sig, den mægtige Drot:
«Aarle, naar Dagen gryr,
han knuser dem, Zebaoth.» —

Dagningen blegner og svinder;
Stormen tar drønnende til.
Granerne knækkes som Pinder,
vidt over Takker og Tinder
spraker den luende Ild.

Og de svinger om Pynten i Torden og Lyn
    og stanser i samme Nu
    med Angst for det vilde Syn.

Det buldrer og brøler, fra Østen de farer
i Mulm og i Mørke de myldrende Skarer.
        Det velter og hviner
        fra Tinder og Knatter
        i svære Laviner
        af Sten og af Latter.
        Men nede i Dalen
        gaar Toget fra Vester,
        der toner Koralen
        om Munke og Prester,
        der bruser det Amen
        til Zebaoths Ære,
        saa støder de sammen
        de bølgende Hære.
Høit hæves en Haand mod den huiende Flok.
Da runger det: «Stat der i Sten og i Stok!» —

En Helvedes Hylen, en Bragen, en Raven,
og saa — blir det blikkende stille som Graven. —
        Ad Skyernes Gløtter
        en Solstraale glider: —

Der staar de som Støtter
langs Fjeldenes Sider,
den vældige Tote
og Ottar og Alrek
og Visbur den gamle
med Stav i sin Pote,
der staar de som Nuter,
de trodsige Trolde
og kneiser og luter
forstenede, kolde.
Dem glæder ei Dagens
det signede Komme,
dem varmer ei Solen,
naar Natten er omme,
dem vækker ei Vaaren,
den fagre, tillive,
i Evighed staar de
forvitrede, stive.
De hæved mod Himmelens Herre sin Arm
og stivned til Sten for den Eviges Harm.

* * *

Sekler gik, og nye Slegter
kom og svandt i lange Rader;

men i Dalen leger Rauma,
lige ung og lige fager,
og i Liens lyse Haller
lunt og let i Aftensolen
ruller stille Kariolen
med en fremmed Færdesmand.

Som fortabt hans Øie hænger
ved de vilde Klippeformer;
Hugen vokser, Sindet løftes,
og han lover lydt den Herre,
som har vendt de svundne Nætters
lange Gru til lyse Drømme,
som har formet onde Vætters
vilde Færd til Billedpragt.

MORILD.

Jeg hjem ifra Ballet dig fulgte;
hvor var du dog deilig den Nat!
Som Dønningen svømmende glat
dit Øie i mine sig dulgte.
Mens Farverne skifted, og Morildens Drys
slog Sindet med brændende Feber,
drog Dragsuget blødt, som et listende Kys,
imod dine lokkende Læber.

Med et, før jeg ret vidste af det,
du løsned din Arm ifra min,
forsvunden var Morildens Skin,
og dyster laa Dønningens Flade.

Et snertende Ord, rent et Indfald jeg fik,
hvorledes? — ja, hvor kan jeg vide? —
og taus og mismodig i Natten du gik
med sænkede Blik ved min Side.

Du deilige Barn, mon du tænkte,
at koldt jeg tilbedste dig holdt? —
mon derfor du saaret og stolt
dit freidige Hode vel sænkte? —
Aa, kunde du læst i mit Øie den Gang,
aa, havde du løftet dit Hode
og set, hvor mit glødende Blik ved dig hang, —
gad vidst, om du end kunde tro det!

Alt under den natlige Stjerne
fra Ballet jeg fulgte dig tyst
og grunded med længtende Lyst:
Hvor skulde dit Mismod jeg fjerne?
Hvor skulde jeg vække det glitrende Drys
og Dønningens Glans kunde tænde?
Aa, turde jeg vove et listende Kys,
før Afskedens Stund var tilende! —

SANG UDEN ORD.

Som en sælsom, betagende Sang
du glødende varmt mig berørte;
men ak! før dit Indhold jeg hørte,
din Tekst jeg erfor,
gled du bort som en «Sang uden Ord.»

Ret som fjetret jeg sidder igjen,
af Længsel forunderlig greben,
og nynner og har dig paa Læben
al Dagen saa lang,
du min kjække, min sælsomme Sang

Til de eneste Strofer, jeg kan:
Et Mod, som ad Sedvanen steiler,
et Øie, som skiftende speiler
    alt Fagert paa Jord,
har jeg sat nogle fattige Ord.

Aa, men ser jeg dig engang igjen,
hvor snart eller silde det vorder,
skal selv til de rige Akkorder
    al Dagen saa lang
du gi Ord til din deilige Sang.

BESTIKKELSE.

Havde du Hjerte, som du har Øine,
kjække Forfløine!
havde du Gløden, som Glansen du har; —
Vist, om saa var,
du var den kjæreste,
stolteste, skjæreste,
du var det deiligste, Jorden vel bar.

Giv mig til Svar de varmeste Blikke.
Tror dig dog ikke.
Hjerte du mangler; men ængste dig ei!
Nøisom er jeg.
Blir dog den kjæreste,
stolteste, skjæreste,
lar mig saa gjerne bestikke af dig.

MED «DEN FLYVENDE HOLLÆNDER.»

Vi laa en Vinteraften i det stille Ocean;
i Flammer sænkte Solen sig histude;
sort velted det fra Øster og vokste til Orkan,
al Helvede drog an imod vor Skude.
Det brølte og det hven,
og frem af Natten trækkende
brød Brækkene
som Fjelde, en for en,
mens Lynene de sken
i Svovlglans fra Øster og til Vester.

I Nattens Mulm og Mørke afsted det lystig bar
af Braattene som bedst det var begravet;

da — pludselig fra Bougen det hvinende sig skar:
«En Seiler ret til Styrbord!» — gjennem Kavet.
Og — for et Satans Spil!
mod Skyerne sig hævende,
som svævende
paa Bølgedrev og Ild,
med hver en Klud sat til
skjød skummende en Skonnert os imøde.

Ret paa os holdt den hastig igjennem Braat og Brand,
den veg ikke fra Kursen som en Tomme;
forgjæves alt vi brølte og bæljed alle Mand,
den nærmed sig, forsent! det maatte komme. —
Et Brag som af et Skred,
et Skrig, et gjennemtrængende,
og krængende
sank Skuden ned i Læ;
men jeg — sad frelst og red
paa Rækken af — «den flyvende Hollænder».

Saa vide jeg har faret, saa meget jeg har set,
har aldrig dog i Angsten foldet Hænder;

men gives der en Rædsel, saa er det en «Gebet»
ombord i «den flyvende Hollænder»,
og findes der en Kval,
saa er det vel, naar skurrende
og knurrende
paa Helvedes Befal
der brøles «en Koral»
paa Dækket af den gudfordømte Seiler.

Naar Himlens Harme blusser i Lynets Alterild,
naar Stormen rører Orgelverkets Taster,
da henter vel Kapteinen den gulnede Postil
og purrer sine gudsforgaane Gaster.
Da blir der Liv ombord;
fra Rig og Luger tumlende
og mumlende
fordømmelige Ord
de flokker sig i Chor
med Latter om sin Satan af en Skipper.

Tyst bøier han sit Hode som til en ydmyg Bøn,
men knytter saa i Vanvid sine Hænder
og bander vildt Gud Fader og haaner frækt Gud Søn,

og messer som besat og skjærer Tænder;
og som i Raseri,
omkaps med Stormen hvinende
og grinende,
de stemmer alle i
et rædsomt Litani,
hvor Tordnen brøler: «Kyrie Eleison!»

Slig flyr den skumle Seiler i Mulm fra Hav til Hav,
og Messesangen stanser ei og mattes,
før Stormens Orgel tier, før Himlen feies af,
og Bølgekavet lægger sig og glattes.
Da slappes alle Drag,
og ud i Rummet stirrende
og dirrende
i Angstens bitre Nag
imod den unge Dag
de vender sig forstenede og stønner.

Og se, naar Oceanet, i Søvn fra Gry til Gry,
i lange, døde Dønninger sig velter,
naar Solen er som Flammer, og Himlen uden Sky,
og Tjærelaget skrukker sig og smelter,

og naar, tungsindig tyst,
det dybe Hav slaar strømmende
og drømmende
i Stjernenattens Lyst
mod Skudens gamle Bryst,
mens Seilene koldsindig dasker Takten, —

Da skrumper jævnt og stille de vilde Gaster ind,
og Øinene blir stirrende og hule;
i tusind Folder fures det uveirshaarde Skind,
og Hænderne blir knoglede og gule;
og stivnede de staar
mod Mast og Ræk sig støende
som døende,
mens Dag paa Dag forgaar,
og Oceanet slaar
mod Plankerne og messer: «De profundis.»

Jeg for med Dødningskuden for mange, mange Aar;
men endda, helst naar Vinterstormen stønner,
det smyger frem i Natten, det skurrende mig naar
som Messesang og gudsforgaane Bønner;

og mangen Kveld endnu,
naar Havet nynner strømmende
    og drømmende
derinde i min Hu,
da staar jeg der med Gru
blandt Døde i «den flyvende Hollænder.»

«TÆLLE STJERNER».

Aa, de høist forslagne Hjerner!
Hørte De? der faldt vor Dom.
Signorina, Himlens Stjerner,
vi skal tælle dem, saa kom!
Om Paladsets Ballustrade
hvisker Nattevinden sval,
der, bag Laurbærtræets Blade,
vil vi mønstre Himlens Sal.

Dæmpet lyder ud fra Slottet
Valsens lette Tonedrag,
hist et blødt: Felice notte!
her et sagte Aareslag.

Hvorfor stanser De forskrækket? —
Støt Dem, kjære, mod mit Bryst. —
Kun en stakkars Fugl, som vækket
søgte mod Giudeccas Kyst.

Glimt i Glimt fra Hvælvets Bue.
Det er Tid at heise Seil.
Er De rede?: «Uno, due» . . . .
Søde, nei, vi styrer feil.
Hvorfor krydse i det Fjerne,
op mod Himlens kolde Hær,
naar du staar, du Jordens Stjerne,
for mit Blik saa varm, saa nær?

Hvorfor stave sig med Møie
til det døde Stjernesprog?
Aabent i dit dunkle Øie
ligger Livets lyse Bog.
Hvorfor stunde, hvorfor bæres
op mod Hvælvets Harmoni?
Skjønnere end tusind Sfærers
er din Stemmes Melodi.

Søde, du! saa lad dem seile
i sin Renheds kolde Glans!
Du kan føle, du kan feile,
du har Jordens varme Sans.
Derfor lar jeg Seilet falde;
du, du gir mig Ankergrund,
Stjerne, skjønnere end alle,
ved din Barm og ved din Mund.

«FATA MORGANA.»

Naar Luften er lummer og Tanken i Brand,
og Livet lig vandløse Vidder,
hvor Mismodet stabber afsted gjennem Sand,
saalænge det kan eller gidder,
se! da kan hun staa der med et
paa de svævende Trin,
saa lyslevende let
i det luftige Lin,
med den liflige Vin
fra Brylluppet hisset i Kana,
den straalende «Fata Morgana».

Hun bøier sig ned i det flagrende Flor,
af susende Zefyr jeg røres;

hun smiler og hvisker saa sælsomme Ord,
som sildrende Bække det høres.
I Øiet hun ser mig og ler,
og det glitrende Drys
af en Indsø jeg ser,
og hun aander, o hys!
paa min Pande et Kys,
og svaiende Palmer sig reiser,
og da — er jeg Asiens Keiser. —

Fra Ørkenens glødende, bleggule Jord
mod Ammons Oase jeg rider;
i blinkende Strøm gjennem Passet sig snor
de solbrændte Argyraspider.
Men foran for Rækkerne, se! —
i den spettede Hud
smyger Slanger*) afsted,
som paa Guddommens Bud
viser Veien derud,
i Spidsen, som Leder og Liktor,
en glubende Boa Konstrictor.

---

*) Paa Aleksanders Tog til Jupiter Ammons Oase sendte Guden efter Sagnet Slanger som Veivisere.

Saa underlig suser i Aftenens Vind
om Templet de høie Plataner,
hvor Presterne tause fra Tærskelens Trin
ser ud i de hvide Kaftaner
og aner af Ørkenens Tog,
som det bugter sig der,
at hvad ældgamle Sprog
har dem varslet, er nær,
at i Kveldsolens Skjær
Gud Ammon fra Jorderigs Ender
sin Søn dem, den vældige, sender.

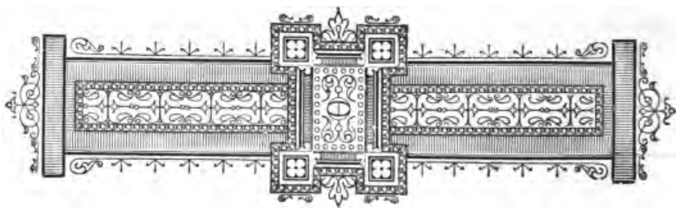
Men ud ifra Teltene hastig hun gaar,
Prinsessen, med tindrende Øie;
som Vaarflommen skyller det blaasorte Haar
mod Brysternes gulhvide Høie;
og yndig, med rødmende Kind,
paa den lette Sandal
som en svævende Hind
hæver smidig og smal
hun den gyldne Pokal
imod mig med Vin ifra Kana,
min Dronning, min Fata Morgana.

Jeg løfter min Arm mod den perlende Drik,
min Sjæl imod Perlen af Kvinder;
da — ser hun paa mig med et vemodigt Blik,
gli'r ud og fordunkles og svinder.
Og Sjødybets glitrende Grund
er et luftigt Bedrag,
og den svaiende Lund
blir et skyfuret Drag
og Orakelet bag
til Kalkblokkens graanede Sider,
til Dunst mine Argyraspider.

Og Lyset er slukket, og Legen forbi,
og Livet lig vandløse Vidder;
men Blikket — hvad var det hun vel vilde si? —
det ved jeg saa vel, der jeg sidder.
Jeg skulde vel sagtens tilpers,
som et stadigt Metier
gjøre klingende Vers
med Daktyl og Trochæ,
af hvad pent jeg fik se,
men aldrig, bevares, fik røre!
God Per! se, det skulde du gjøre!

Men neiom jeg gidder med Per og med Paul
i Smug som en Rimsmed at taste,
for saa, om det lykkes, med «Versenes» Staal
en Dag over Lykken at kaste!
Nei, evner jeg aldrig i Hast
ved et Ord eller Navn
at faa holde dig fast,
saa jeg slukker mit Savn
ved din Barm, i din Favn —
mig skal du saavist ei bestikke;
din Hoftroubadour blir jeg ikke.

«LIGKARAVANEN.»

Ser du dens Kolonner velte
op med Eufrats Herreleie,
Bugt i Bugt, de gulgraa Veie
i det øde Ørkenbelte? —
«Hossein, frels! o Hossein, fri!»
er det dystre Litani.
Fremad seiler Valfartsfanen
under Bønner af Koranen.
Berg dig! Ligfærdskaravanen*)
til Kerbela drar forbi.

---

*) Aarligaars føres Ligene af fornemme Persere, indsnørede i Filttepper, i endeløs lange Rader afsted til Kerbela for at begraves i den hellige Jord, hvor Hossein, den fjerde Kalif Alis Søn, har blødt.

Stablet op paa Muldyrrygge
bæres Irans gyldne Grøde,
Aarets modne Avl af Døde
frem til Paradisets Hygge.
Hil dig, Hossein! Hossein, se,
hvor de skikkes ømt afsted!
her fra Ispahans Paladser,
hist fra Teherans Terrasser,
saa i Filt og saa i Kasser,
langveis til dit Mausolæ.

Ørkensolens Straaler skinner
ned paa halvfortærte Skaller,
guldforgylder, hvor de falder,
blege Ben og gustne Kinder.
Hossein, gudestore Mand!
Vidt udover Eufrats Land
Pestens kvalme Aande flømmer;
gjennem Ørkenøden rømmer
rasende, med slakke Tømmer,
Beduinen for dens Ban,

Men den runkne Dervisch traver
henrykt frem i Aftenrøden;

thi mod ham slaar liflig Døden
som en Duft fra Schiras' Haver,
og han stirrer andagtsfuld
op i Aftenskyens Guld:
«Pesten, Pesten, lad den komme!
faar jeg blot min Sæd af Fromme
karret, bare som en Tomme,
ned i Mausolæets Muld. —

Hossein, Hossein! lad saa Pesten
vidt udover Verden flømme!
døde Slegtens usle Drømme,
alt det falske Flor i Vesten,
som de kalder for Kultur,
Pest, fortær det paa din Tur!
gjør det til en Ørkenøde! —
faar kun jeg mit Flor af Døde
karret ned, min fagre Grøde
frelst bag Mausolæets Mur.» —

Ser du dens Kolonner rave
fremad under Suk og Klager,

hvor den engang, ung og fager,
laa der Edens lyse Have?
«Edens Have! — Tvi og tvi!» —
Flagellanten drar forbi,
vildt Fakiren svinger Fanen,
Dervischen og Puritanen. —
Berg dig! Ligfærdskaravanen
til Kerbela drar forbi.

OVER MELKEVEIEN.

Jeg har redet paa Rensdyrbukken;
paa Ære, det var bare flaut.
De har kjørt mig; men da var jeg drukken,
langs Ganges som Jaggernaut.
Jeg har fløiet med Asgaardsreien;
men Barneverk var det endda
mod Farten paa Melkeveien,
og den skal De piskedød! ha:

* * *

Tænk Dem — en stille, blaanende Kveld —
slængt som en Prik i Rummet,
paa lynsnar Flugt i et blaasort Væld,
hver sagteste Lyd forstummet,

paa Krydstogt gjennem et Sværmerdrys,
i Bugt og Baut som en Slanges
for Meteorer paa tvers og kryds,
men under Tellus i Taagelys
fra Galdhøpiggen til Ganges.

Slig gjennem Rummets Vidder jeg skjød
Stjerne til næste Stjerne,
saa Verdner dæmre i Ungdomsglød
og tabe sig i det Fjerne,
saa Kloder drive forbi som Vrag
i Mulmet, isnende kolde;
de havde levet sin sidste Dag,
forlængst udaandet sit sidste Drag,
for Sekler spillet sin Rolle.

Sol efter Sol, i voksende Hær,
krydsed som Lyn i Leden
med Bud og Hilsen, at Land var nær,
med Vift ifra Evigheden,
og for mig laa, som et Hav af Sne,
et Archipel af Planeter,
og endeløs, majestætisk bred
løb midt i Havet en lys Chaussé
af sagte bævende Æther.

Hen over Melkeveien jeg skjød,
dysset i sæle Drømme;
omkring mig Sfærernes Røster flød
som rislende Tonestrømme.
Det sank og steg uden Ord og Spor,
fra tusind Kloder det bares
i Vekselsang af et Verdenskor;
men lys laa Veien som Perlemor
og Ædelsten fra Benares

Da, i et Nu, da styrted der sig,
sitrende fjernt og nære,
et Skin, et Chok, ja, hvad ved vel jeg! —
en Storm gjennem Rummets Sfære.
Det gjøs, det frøs i mit usle Kjød,
det brandt som Ild i mit Øie;
thi ud af Evigheds dunkle Skjød
ad Melkeveien i Vælde brød
den uransagelig Høie.

Heste som Ild i fnysende Jag,
Døn som af Tordentuber,
og Moses mørk og Elias bag
og Himlenes Høikeruber —

ad Veiens glitrende Perlemor,
i Skyer flammende gule,
forbi, lig luende Lyn, de for
til Dom ensteds for en ældet Jord
i Altets «Ultima Thule.»

Rungende for det dumpe «Mené!»
hen over Myriader;
men lys laa Melkeveien som Sne
i Tonernes Fredsroulader.
Her sank og steg, uden Ord og Spor,
en Jubelhymne til Livet;
men hisset lød de Fordømtes Kor;
der brændte lystig den gamle Jord
tli «Vinding for Perspektivet.»

HAVBLIK.

Det samme gagnløse Tusl af Tanker
igjennem Sindet fra Aar til Aar,
det samme Skvappel mod gisne Planker
i Havbliksdisen ved Høst og Vaar,
det samme blafrende Ryk af Viljen
til to-tre margløse Tag fra Tiljen.

Lad gaa! hvad nytter det vel at kjæmpe,
der Hugen døser saa viljevek!
«Den store Bøigen gaar frem med Lempe»
til Morildglitter og Nise-Leg,
og Tanken drømmer, og Stjernen skinner,
imens han smyger sig frem og vinder.

Jeg traf engang paa en gammel Skipper,
som svor og bandte, paa det han sa:
at naar man Olje i Sjøen slipper,

saa skulde Braattene brydes af,
saa skulde Skuden saa stolt som Svanen
i Stormen vugge sig freidig — sa'n.

Hvad pas det hjælper, faar andre sande,
jeg tror nu mest, det var Skipperprat;
paa en Ting tør jeg dog trøstig bande:
paa Livsenshavet er det probat.
Der glattes Bølgen, der brydes Braattet
af Oljeflommen fra Hjerneskottet.

Hvad Sjælestorme saa Skjæbnen skikker,
hiv ud din flømmende Fantasi!
lad den kun sive, og vær du sikker,
den stilner Stormen og gaar forbi.
Dens Magt er brudt, og dens Vælde knækket;
kan trøstig brygge dit Glas paa Dækket.

Hvor tidt jeg salved mig ud af Faren,
fandt aldrig Bund i mit Oljekrus,
og nu — ja, nu er jeg «helbefaren»,
in salvo jeg og mit ganske Hus!
For, ser De, midt i det «stille Belte»
der blir det sandelig vrangt — at velte.

Og endda, kan De mig det forklare? —
og endda frygter jeg stundom stygt.
For hvad? — Ja, det er jo just det rare,
fordi — jeg ikke ser Grund til Frygt.
Fordi jeg naadde det Maal, jeg vilde,
tilslut fik Sjøen forstokket — stille.

Det seige Skvappel mod gisne Planker
det slaar imod mig som Haan og Spot,
det dvaske, gagnløse Tusl af Tanker
det gnager paa mig som Sjælesot.
Jeg vilde berge mig ud af Nøden,
jo Tak! jeg salved mig selv til — Døden.

Til Døden! Skræmsel for gamle Koner!
Giv Tid, du, bare, saa skal du se!
Vorherre eier nok, han, Tyfoner,
han lar nok ingen faa dø i Fred,
han kan nok frelse fra Viljedøsen
og tømme selveste Oljepøsen!

Hys, hør! hvad er det for Lyd? hvad ynker
sig slig om Skuden saa hæst og hult?
mens Barometret deilig synker,

og Himlen pranger i Rødt og Gult.
Nu kommer Stormen, nu faar du vise,
hvad Viljen evner, du gamle Rise.

Aa nei, det nytter nok ei den Gangen,
slig Havet farer med Braat og Brand.
Jeg faar nok pilte mig ned i Tangen
og re' mit Leie, saa godt jeg kan.
Skal se, det er ikke værst dernede,
saasandt en træffer det rette Stedet.

Der ligger altids en sunken Skude
ensteds og døser indunder Fjeld;
den faar jeg bruge til Hodepude
og nytte Taren til Sauefeld.
Men Væggen tækker jeg med Koraller,
det pynter op i de grønne Haller.

Igjennem Mørket dernede kaster
Molluskens Lampe sin Fosforglans;
og Dybets sælsomme Verden haster
som Drømmesyner forbi min Sans.
Hei! er det det, som de kalder Døden —
da blæs i Livet og Morgenrøden!

SANGE FRA «ASYLET.»

I.

SJÆLEVANDRING.

I Vest for Karnaks Tempelregioner,
i Lybierkjedens skumle Galleri
der sidder aandsforladt paa Cedertronen
den mugne Mumie af Faraonen
Per Ramses Gynt af første Dynasti.
Men hans Sjæl har Osiris forvist imod Nord,
hans Sjæl er paa Vandring i Vindenes Spor,
i Solskin og Storm, mellem Tinder og Top,
hans Sjæl er paa Vandring i Rensbukkens Krop.

Vel tusind Alen under Dagens Rige
han troner taus i dyster Majestæt,
mens om i Hoben af hans Undersaatter
Shakalen lister sig, og lystne Rotter
forsultne fraadser i hans Herlighed.
Men hans Sjæl er paa Vandring, forvildet og yr,
hans Sjæl over Vidden med Flokkene flyr,
de freidige Vinde, de duftende Drag
de vugger hans Vaande, de vysser hans Nag.

Paa Hallens Væg i dunkle Hieroglyfer
har Verdens Dommer ham sin Vilje sat.
Det døde Blik ved deres Billed hefter;
forgjæves! Aanden eier ingen Kræfter,
og tifold skummel ruger Dødens Nat.
Men saalænge der jager en Rensbuk paa Fon,
med den maa den færdes hans fredløse Aand,
paa Vidder og Vand, over Nabber og Nut,
i Storm og i Stille, den kan ikke ud

II.

GJENSYN.

Sir John Tottenbroom fra Brighton!
Sir Tottenbroom, my dear,
hei, gamle «Reindeerskuder!»
du her, paa det Revier? —
God damn! hvor dybsindig han glaner og speider,
præcis som han saa efter «Reindeer» paa Fon,
og kors, hvor hans vesle Stump Hjerne arbeider!
Per Gynt! Har du glemt 'n, Sir John? —

I Vaage Gjæld, ved Gjende, ved Gjende, ved Gjende!
der drev vi om, tør hænde,
for fyrretyve Aar.
Der skjød vi, og der fløď vi vel i Whisky, det er vist.
Sir Tottenbroom, my darling,
jeg siger Tak for sidst!

Sir John Tottenbroom fra Brighton,
du Banquos blege Geist,
hei, gamle »Reindeerskuder»!
jo, du har vel nok reist.
Your mother, høisalig, hun holdt jo af Sherry?
«No, no! af Genever». Genever, excuse!

Far Gynt inklinerte for Banko fra Sverig,
Sir John, ja vi er da vel Dus? —

Ved Gjendevand, i Osen, i Osen, i Osen
der laa vort vesle Gosen
med Fisk og Fugl og Ren,
dem slagted vi, og fragted vi med Skrig og vilde Hvin
og slugte bitre Drammer
for din fordømte Spleen.

Sir John Tottenbroom fra Brighton,
din Kløvhest, Sir, jeg var;
men nu er jeg din Keiser,
og du min Dromedar.
God damn! hvor det falder mig pinligt at si det:
My darling Sir John, vi er ei længer Dus. —
Stat stil, Dromedar! ja, for nu vil jeg ride.
No, no! Intet Sludder! excuse!

I Høstens Mulm og Skodde, i Skodde, i Skodde
i Stim mod Ur og Odde
der velter sig et Vand;
men heisan! se, nu glider der et Solglimt over Skar,
og tusind Bække glitrer,
hei hop, min Dromedar!

III.

RIMBLOMSTER.

Sol, stat stille i Gibeon!
i Syd eller Øst, hvor du vil!
Jeg faar mine Blomster af Kulden,
min Have den trænger ei Mulden,
saalidt som din braakende Ild.

* * *

Naar Livet er dækket af tommetyk Tæle
af Øde og Tomhed,
naar alle de aandelig Fattige sidder
og hyller i Fromhed
og Frygt sine Sjæle,
naar Flisen, som spretter,
er eneste Mæle
og muntre Gesel i de evige Nætter,
naar Indersten hyler, at Haabet er ude, —
da vaagner min Vaar,
da spretter det frodig og friskt paa min Rude.

Luna, la bianca, mira,
du kolde, tungsindige Bror!
Jeg elsker din ensomme Ælde,

stat op over Jorderigs Fjelde,
og lys paa mit deilige Flor!

* * *

Ret saa Ven! over Aasen, beskeden,
løfter du sagte din lyse Kalot.
Kast nu et prøvende Blik paa mit Eden!
sig, om ei Alt er forunderlig godt!
Se paa de hugstore Graner, som staar
stolte i Fløilet,
Søile ved Søile,
trodsig sig hævende
foran min Gaard!
Ser du dem, kjære? —
Det er mit levende,
lysende Gjerde,
Cherubim er det
rundt om min Vaar.
«Vagt i Gevær!» —
Tak, mine Vældige! Nu er vi der. —

Gjennem Portaler
af Liljekonvaler,

Kala, Jasminer
og hvide Seriner
ind i mit deilige Eden vi træ'r.
    Ser du den lyse Allè,
tækket med blaalige, blanke Krystaller?
Myrt og Laurbær danner Spalier,
Hæg og Guldregn stander derved,
styrter sit Guld og drysser sin Sne
over den glødende Baard af Koraller.

Her vil vi vandre;
lad dine tandre,
svævende Straaler,
Luna, la mira,
listende let paa de luftige Saaler
foran os fly;
lad dem, de blege,
flygtige Døtre
lyse og lege,
svæve og danse,
skjælvende sky
pludselig stanse
kun for at styrte i Dansen paany.

Langsomt vil imens vi to
ind mod Havens Indre skride
med vor høie Stillings Ro.

Hvorfor irrer dine Blikke
pludselig saa sælsomt om? —
Gamle Ven, det er da ikke
«Livsens Træ», du barnefrom
pønser paa at efterlyse? —
Livsens Træ! — nei, ved du hvad,
vælg en anden Slags Gemyse!
Livsens Grønt er længe siden
visnet bort og falden af.
Sagtens tror du vel, du Brave,
at mit Eden — jeg maa le! —
er den gamle Dyrehave,
ikke sandt, min Ven, at se
mod en passelig Entré!
Skade, gamle Kjending, Skade!
mine Trær har bare Blade,
al min Skog er kun til Zir,
ingen Dyr paa mit Revier.
Nei, fi donc! vær ikke bange!
selv det værste Eksemplar,

den bekjendte «gamle Slange»
kun paa Spiritus jeg har.
Nei, det er nok, skal jeg mene,
godt, at Mensket er alene.
Derfor lod jeg ogsaa bygge,
her, hvor Livsens gamle Træ
engang kastede sin Skygge,
dette stille Mausolæ.

Se, hvor det dukker i lysende Linier,
fredelig blidt,
frem bag de skyggende Pinjer!
Epheuen smyger med smidige Skridt
op over Muren og binder og tvinder
listig sit Net over Buer og Tinder,
Piller af Marmor og Malakit,
Sokler og Søiler og Alt, hvad den finder.

* * *

Luna, la bianca, mira,
hvi ser du saa traurig i Sind
derind gjennem Glasmaleriet? —
Min Ven, ja, du kan da vel tie!
All-right, Sarkofagen er min.

Endt er den korte Saga.
En Trøst er det dog for min Sjæl:
Jeg blir ikke snarlig til Aske,
den holder sig deilig min Maske;
for ser du, — jeg frøs jo ihjæl. —

IV.

«LYSE ØIEBLIKKE»

Og Arken den stødte i Ararats Grænd,
Sir John — i Asylet der stod 'n.
Af Jorderigs Broer staar ingen igjen;
men pyt! vi har Regnbuebroen
og rusler os frem efter den.

De siger, den er bare Flitter og Stas
og slet ikke sikker for no'en;
men Snak! naar en ei har for meget Pargas
og ikke er svimmel i Troen,
saa gaar det saa glat som en Spas

Lad gaa, den er smekker og lovelig skjør
og har ikke Spor af Gelænder;
slig høver den just for en skarve Jonglør,
som hverken har Vet eller Venner
og kan den i Hodet fra før.

Den hvælver sig høit over Sjøer og Fjeld
i Sorgernes regntunge Taage.
Hei! lette paa Foden, du gamle Gesel!
saa staar du paa Timen i Vaage
og fælder din Buk føre Kveld.

Men fint faar du fare, og fort faar du fly,
før Vindene vaagner og suser,
før Broen blir sprængt af den stormende Sky,
og Afgrundens graadige Sluser
spyr Edder og Galde paany.

Hei! vaagne, Sir John, jeg har Kræfter for to,
og nu er det Tid til at himle.
Nu farer vi frem over Høienloftsbro,
jeg ved mig en Buk og en Simle,
og dem skal vi fælde, vi to.

V.

MISLYKKET MISSION.

Den sortbrune Stær vel jeg sendte
ved Vaar til den hjemlige Grænd;
den loved mig hellig at hente
en Kvist ifra Skogen, den kjendte;
men tro, om jeg saa den igjen.

Du vesle min vingede Skude,
du stakkars min ærlige Stær!
jeg ved det, mod Fyrtaarnets Rude
du seiled og segned derude
ensteds paa det sjøsatte Skjær.

Saa bød sig da Trosten med Kvidder
en Vaar til at gaa som Kurér.
En Blomst fra de solvarme Vidder
det svor mig saa sikkert min Ridder;
men aldrig saa saa jeg ham mer.

Du Stakkar! for tidlig paafærde;
fuld Vinter; jeg saa dig saa grant.

Der sad du og frøs bag et Gjerde;
saa fandt dig den skamløse Skjære
og dræbte min vesle Gesandt.

Igjen er det Vaar nord i Dale;
det slider saa saart i mit Sind;
men udenfor sidder en Svale,
som vilde den ha mig itale,
slig ser den saa underlig ind.

Aa kjære min Fugl, om du vilde; —
det fattigste Straa, kun et Frø! —
Aa nei, lad mig bare ti stille,
hvorfor vil jeg Dyret saa ilde?
Nei, Svale, du skal ikke dø! —

«SJU SKOGFALD».

Sju Skogfald gik med tunge Døn
vel over Land og Strande,
sju Skogfald svandt med sagte Støn;
men end staar Skogen lige grøn
og tæt om tause Vande.

Sju lange Skcgfald sænkte sig
vel over mig i Vaande.
Du kjære Skog, jeg hilser dig,
der barneglad i Dal og Hei
du drar din friske Aande.

Min gjæve Furu, gamle Far,
ærværdig under Lavet,
paa Tanker tung, paa Tale spar,
hvert Ord fra dig straks Vinden bar
det til mig over Havet.

Om Livets Lod i Skogens Hegn
oplod du tidt din Stemme,
om Aarets Lov for Sol og Regn,
du tyded Tidens dunkle Tegn;
thi omframt er dit Nemme.

Og du, min Gran, saa rig, saa varm
i Sommersolens Strømme, —
at hvile ud fra Livets Harm
ved din den fulde Moderbarm
var mine bedste Drømme.

Om Orrens Leg og Rævens List
fortalte du mig stille,
om Harens Gang og Rugdens Pist,
om Bygdens Skjæbne siden sidst,
om alt det kjære Lille.

Vi taltes ved saa mangen Nat.
Hvert Ord, hvor jeg forstod det!
Men hvisked du: Velkommen att! —
da saa jeg bort, da taug jeg brat
og bøide dybt mit Hode.

Sju Skogfald svandt med Verk og Ve;
saa kom jeg vel at'-ende.
Det seige gamle Vindfaldstræ
nu tigger det om Lægd og Læ
i Skogens lune Lænde.

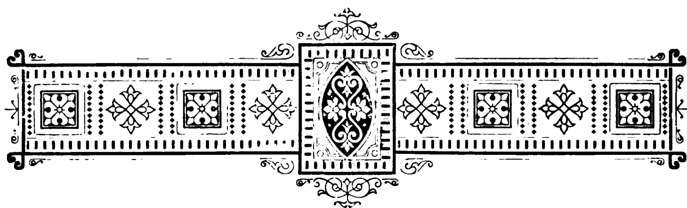
En fattig Plet, saa er du snil,
et simpelt Mosedække;
jeg skal saa gjerne hjælpe til
med Husets Stel, og hvad du vil,
saalangt som jeg kan række.

Indunder mig, det gamle Træ,
kan Haren trøstig flytte,
og Røien tung og Rypa med
aa dyredød! saa vi skal le
ad Ørn og Ræv og Skytte!

Og al den Barneflok, du har
af Blomster paa din Alder,
skal flokke sig om Bedstefar,
nysgjerrig, frisk og øieklar,
med Fjas og Barneskvalder.

Min kjære Skog, jo, du skal se,
han kan fortælle, Kellen!
Og kommer Vintren saa med Sne,
saa slutter vi i Ro og Fred
og kryber under Felden.

BORTE!

Jeg fulgte Stien en høstklar Kveld,
jeg kunde vel gaat iblinde.
De gamle Merker, dem saa jeg vel;
men alt jeg søgte, nei, Stølen selv —
jeg kunde den ikke finde.

Men se! der steg jo i lette Lag
den blaanende Røg fra Heldet.
Og opad bar det. Det var Bedrag;
den lyse Stribe var — Aspens Drag,
som tegned sig graa mod Fjeldet.

Og Dagen skyndte sig træt tilro.
Da lød det som sagte Hvisken.
Men da jeg spændt der i Snaret stod, —
det var den pludrende Bæk, som lo
og legte sig lunt med Brisken.

Da tændtes brat over Li og Hei
et Blus i det dunkle Fjerne.
Vær hilset hjemlige Blink! — Aa nei,
jeg ser det nok, at det er kun dig,
du tindrende Aftenstjerne.

Jeg ved det, vuggende Granesus,
som hvisker saa sært derinde,
jeg ved, du melder: det sank i Grus,
det er ei mere det gamle Hus,
som fordum jeg fandt iblinde.

Hvad nu? — slaar Lyset ei blankt fra Hvælv,
fra Aspen mig Røg imøde?
Tilgiv, du venlige lille Elv!
Der staar jeg midt op' i Livet selv
og spør' efter stakkars Døde!

